

ván za jednoho z „mozků“ strany, proto také usiloval o uchopení moci po Leninově smrti. Za tím účelem krátce spolupracoval se Stalinem proti Trockému, ale Stalin ho nakonec přelstil a postupně ho z boje o moc vyřadil – 1926 byl zbaven i místa v politbyru. Poté následoval systematický sestup, a i přes všechnu svou snahu i pro-stalinská veřejná vystoupení byl Z. třikrát ze strany vyloučen, třikrát přijat, třikrát opětovně postaven před soud a nakonec 1936 popraven. Rehabilitován 1988.

Bibliografie použité literatury a pramenů

Dokumenty:

1. *Běloje dviženije v Rossii, organizacionnaja struktura – matěrialy dlja spravochnika*. Pod red. S. V. Volkova. Moskva 2000.
2. *Bolševismus v Rusku (Anglická Bílá kniha)*. Praha 1920.
3. *Bolševistskoje rukovodstvo. Perepiska 1912-1927*. Moskva 1996.
4. *Gosudarstvo rossijskoje – vlast' i obščestvo s drevnějšich vremen do našich dnej*. Pod red. J. S. Kukuškina. Moskva 1996.
5. *Gulag (glavnoje upravlenije lagerej) 1917-1960*. Sost. A. I. Kokurin i N. V. Petrov. Moskva 2000.
6. *Krasnaja kniga V. Č. K. Tom I*. Pod red. P. Makinciana. Moskva 1920.
7. *Menševiki v 1917 godu v 3 tomach. Tom 3, část 2*. Moskva 1997.
8. *Menševiki v 1918 godu*. Moskva 1999.
9. *Pervoje boji dobrovolčeskoj armii*. Moskva 2001.
10. *Pisma vo vlast' 1917-1927 – zajavlenija, žaloby, donosy, pisma v gosudarstvennyje struktury i bolševistskim vožd'am*. Moskva 1998.
11. *Rossija i SSSR v vojnach XX věku – potěri vooružennych sil*. Moskva 2001.

12. *Sistema ispravitělno-trudovych lagerej v SSSR 1923-1960*. Moskva 1998.
13. *Sovětskaja děrevnja glazami VČK - OGPU. T. 1: 1918-1922. Dokumenty i materialy*. Moskva 1998.
14. *The Trotsky Papers 1917-1922*. I. II. London-Paris 1964.
15. *Vlast' i chudožestvennaja inteligencija - dokumenty CK PKP (b) - VKS (b), VČK - OGPU - NKVD o kulturnoj politike 1917-1953 - gg.* Sost. A. Artizov - O. Naumov. Moskva 1999.
16. *Zarožděnije dobrovolčeskoj armii*. Pod red. S. V. Volkova. Moskva 2001.

Celková zpracování:

17. Altrichter, H., *Kleine Geschichte der Sowjetunion 1917-1991*. München 1993.
18. Curtois, S. a kol., *Černá kniha komunismu I. II*. Praha 1999.
19. Hildemaier, M., *Geschichte der Sowjetunion*. 1998.
20. Chosking, D. (Hosking, G.), *Istorija Sovětskogo sojuza 1917-1991*. Smolensk 2000.
21. MacKenzie, D. - Curran, M. W., *A History of Russia and the Soviet Union*. Belmont, California 1987.
22. Malia, M., *Vollstreckter Wahn - Russland 1917-1991*. Stuttgart 1994.
23. *Otěčestvennaja istorija - XX věk*. Učebnoje posobi-je. Red. A. B. Ušakov. Moskva 1997.
24. Ratkovskij, I. S. - Chodjakov, M. V., *Istorija Sovětskoj Rossii - učebnik dlja vuzov*. Sankt Petěrburg 1999.
25. Sokolov, A. K., *Kurs sovětskoj istorii 1917-1940*. Moskva 1999.

26. Veber, V., *Komunistický experiment v Rusku aneb malé dějiny SSSR 1917-1991*. Praha 2001.

Knihy o Leninovi a dobová publicistika aktérů:

27. Andrejev, L., *Deník 1914-1919*. S. O. S. Praha 1998.
28. Arutjunov, A., *Dosje Lenina bez retuši*. Moskva 1999.
29. Bezanson (Besançon), A., *Intelektualnyje istoki leninizma*. Moskva 1998.
30. Bucharin, N. - Preobraženskij, E., *Abeceda komunismu*. Chicago 1921.
31. Fischer, L., *The Life of Lenin*. New York 1964.
32. Fülöp - Miller, R., *Lenin und Gandhi*. Zürich-Leipzig-Wien 1927.
33. Gorkij, M., *Nečasové úvahy*. Praha 1919.
34. Krupská, N. K., *Vzpomínky na Lenina*. Praha 1964.
35. Lenin, V. I., *Něizvěstnyje dokumenty 1891-1922*. Moskva 2000.
36. Lenin, V. I., *Sebrané spisy*. Sv. 50. Praha 1989. Sv. 54. Praha 1990.
37. Lenin, V. I., *Vybrané spisy II*. Praha 1951.
38. Lopuchin, J. M., *Pravda i mify o bolezni, smerti i balzamovanii Lenina*. Moskva 1997.
39. Marcu, V., *Lenin - 30 let Ruska*. Praha 1930.
40. Marples, D. R., *Lenin's Revolution - Russia, 1917-1921*. Edinburgh 2000.
41. Nečas, J., *Skutečná pravda o sovětském Rusku*. Praha 1920.
42. Petrenko, N., *Lenin v Gorkach - bolezň i smert. Minuvšeje - istoričeskij almanach*. Paris 1986, č. 2, s. 143-287.

43. Reed, J., *Deset dnů, které otřáslý světem*. Praha 1967.
44. Service, R., *Lenin – a biography*. London 2000.
45. Service, R., *Lenin. A political Life*. Vol. 1. The Strengths of Contradiction. London 1985. Vol. 2. World in Collision. London 1991. Vol. 3. The Iron Ring. London 1995.
46. Slavík, J., *Lenin*. Praha 1934.
47. Slavík, J., *Leninova vláda 1917-1924*. Praha 1935.
48. Solženicyn, A., *Lenin v Curychu*. Praha 2000.
49. Šmeral, B., *Pravda o sovětovém Rusku – denní záznamy z cest do proletářské říše*. Praha 1920.
50. Stalin, J. V., *Otázky leninismu*. Praha 1950.
51. Trockij, L. D., *O Lenine*. Moskva 1924.
52. Trocký, L., *Moje paměti*. Praha 1930.
53. Trocký, L., *Základní otázky revoluce*. Praha 1925.
54. Valentinov, N., *Vstreči s Leninym*. New York 1953.
55. Volkogonov, D., *Lenin – političeskij portret*. I. II. Moskva 1994.
56. Volkogonov, D., *Lenin – počátek teroru*. Liberec 1996.
57. Volkogonov, D., *Sem vožděj*. I. Moskva 1995.
58. Zinověv, G., *Lenin*. Leningrad 1924.
59. Zinověv, G., *Leninizm*. Leningrad 1926.

Další literatura:

60. Andrew, Ch. – Gordijevskij, O., *KGB – důvěrná zpráva o zahraničních operacích od Lenina do Gorbačova*. Praha 1994.
61. Andrew, Ch. – Mitrochin, V., *Mitrochinův archiv – neznámé špionážní operace KGB*. Praha 2001.
62. Axelrod, A., *Hospodářské dílo bolševismu v Rusku*. Praha 1921.

63. Astrov, V. – Sljepkov, A. – Thomas, J., *Dějiny ruské revoluce*. Praha, rok vyd. neuveden.
64. Beyrau, D., *Intelligenz und Dissens – die russischen Bildungsgeschichten in der Sowjetunion 1917 bis 1985*. Göttingen 1993.
65. Brovkin, V., *Behind the front Lines of Civil War – political Parties and Social Movements in Russia 1918-1922*. Princeton 1994.
66. Czubiński, A., *Rusko-polská válka v letech 1918-1921 – první sovětský útok na Evropu*. Brno 1996.
67. Čujev, F., *Sto sorok besed s Molotovym – iz dnevnika F. Čujeva*. Moskva 1991.
68. Figes, O., *Lidská tragédie – ruská revoluce 1891-1924*. Plzeň 2000.
69. Furet, F., *Minulosť jednej ilúzie – esej o ideji komunizmu v 20. storočí*. Bratislava 2000.
70. Grajewski, A., *Rusko a kříž. Z dějin pravoslavné církve v SSSR*. Praha 1997.
71. Graziosi, A., *The Great Soviet Peasant War: Bolsheviks and Peasant, 1917-1933*. Cambridge 1996.
72. Gurian, W., *Der Bolschewismus – Einführung in Geschichte und Lehre*. Freiburg 1931.
73. Kautsky, K., *Terorismus a komunismus*. Praha 1921.
74. Kennan, G. F., *Sowjetische Aussenpolitik unter Lenin und Stalin*. Stuttgart 1961.
75. *Kniga o golodě – ekonomičeskij, bytovoij, literaturno-chudožestvennyj sbornik*. Samara 1922.
76. Kramář, K., *Ruská krize*. Praha 1921.
77. Kricman, L., *Geroičeskij period velikoj ruskoj revolucii – opyt analiza t.n. „vojennogo kommunizma“*. Moskva rok vyd. neuveden.

78. Lacis, M. J. (Sudrabs), *Dva goda borby na vnutrenněm frontě*. Moskva 1920.
79. Ljaščenko, P. I., *Istorija narodnogo chozjajstva SSSR*. T. III – Socializm. Moskva 1956.
80. Lunačarskij, A., *Zásady kulturní politiky v umění SSSR*. Nové Rusko, 1923, č. 3, s. 97 n.
81. Mandelštamová, N., *Dvě knihy vzpomínek*. Brno 1996.
82. Masaryk, T. G., *O bolševictví*. Praha 1990.
83. Maslov, S. S., *Rusko po čtyrech letech revoluce*. I. II. Praha 1924.
84. Melgunov, S. P., „*Krasnyj teror*“ v *Rossii 1918-1923*. Berlin 1924.
85. Miljukov, P., *Rossija na perelome – bolševistskij period ruskoj revolucii*. T. I. Paříž 1927.
86. Nabokov, V., *Promluv, paměti*. Praha 1998.
87. Pelikán, D., *Dějiny ruského práva*. Praha 2000.
88. Peroutka, F., *O věcech obecných*. I. Praha 1991.
89. Pipes, R., *Dějiny ruské revoluce*. Praha 1998.
90. Rossi, J., *Encyklopedie Gulagu*. Praha 1999.
91. Sforza, C., *Osobnosti a tvůrčové Evropy*. Praha 1931.
92. Scharlau, W. B. – Zeman, Z. A., *Parvus Helphand – muž, který financoval Lenina*. Praha-Litomyšl 1999.
93. Solženicyn, A., *Souostroví Gulag*. I. – III. Praha 1990.
94. Solženicyn, A., *Trkalo se tele s dubem – autobiografie*. Praha 2001.
95. Suvorov, D., *Něizvěstnaja graždanskaja vojna*. Jekatěrinburg 1999.
96. Šrom, J. E., *Sovětské Rusko*. Praha 1924.

97. Šrom, J. E., *Pět let Komunistické internacionály*. Zahraniční politika, 1924, sv. I. s. 371 n.
98. Trockij, L., *Dějiny ruské revoluce 1905-1917*. Díl 3. Praha 1936.
99. Trotzki, L., *Die Geburt der Roten Armee*. Wien 1924.
100. Veber, V., *Fanja Kaplanová a rudý teror*. Slovanský přehled, 1996, č. 2, s. 224 n.
101. Veber, V., *Kronštadt 1921*. Slovanský přehled, 1998, č. 2, s. 225 n.
102. Veber, V., *Mikuláš II. a jeho svět*. Praha 2000.
103. Vlček, E. – Schelle, K., *Právní dějiny*. Sv. 3 – státy střední a východní Evropy. Brno 1998.
104. Zeman, Z. A. B. (ed.), *Germany and the Revolution in Russia 1915-1918*. London 1958.